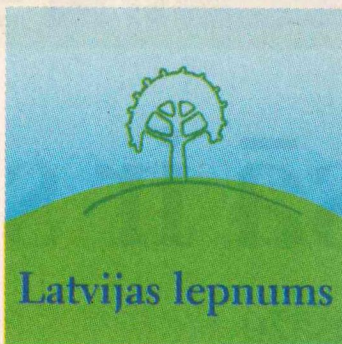

Bibliotēka kā dižakmens

Ruta Bogdanova Nīcgalē izveidojusi neformālu bērnu centru un biblioterapijas vietu

ANNA RANCĀNE

Daugavpils rajona Nīcgaļes pagasta bibliotēkā uz grīdas iekrāsotas mazas, zaļas pēdiņas, pa kurām, uzmanīgi laipojot, var aiziet līdz bērnu grāmatu plauktiem. Turpat blakus kastēs ar rotālietām, zaķi, lāči, lelles un zirgi, bet uz palodzes ziedu dārzis. «Tas viss piesaista bibliotēkai. Cits te atnāk vienkārši parunāties. Cits atnāk, klusi stūrītī paspēlējas ar mantiņām un tad pieceļas un pa tām pēdiņām aiziet līdz grāmatu plauktiem, paņēmt grāmatu rokā, un viss notiek,» gaiši smaida Nīcgaļes bibliotēkas vadītāja Ruta Bogdanova. Līdz ar Nīcgaļes dižakmeni, Rutas bibliotēka jau sen kļuvusi par vienu no Nīcgaļes pagasta simboliem.

«Te lasa pat tie, kas nekad nēlas. Bet bērniem šī vieta vispār ir kaitīga — ja ir izvēle starp vecmammās gurķu dobjū ravēšanu un grāmatām, tad bērni ir gatavi šeit, bibliotēkā, pat nakšņot,» bibliotēkas atsauksmju jeb mīlestības vēstulju grāmatā ierakstījis viens no kādreizējiem Rutas «grāmatu bērniem» Iveta Gēbele. Šogad Ruta Bogdanova bija viena no pieciem Latvijas pagastu bibliotekāriem, kas tika godināti, piešķirot titulu Pagasta bibliotekārs — gaismas nesējs.

Grāmatas neatdosim!

«Neesmu bibliotekāre, esmu dārzniece — pabeidzu Bulduru tehnikumu. Nujā, mana dārzkopība tagad ir tikai uz palodzēm. Tas notika pavisam nejauši pirms

«Kad tiesas onkuļi brauks grāmatām pakal, mēs tās paņemsim pie sevis un noslēpsim. Lūk, grāmatas viņiem [bērniem] bija vissvarīgākās!»

Ruta Bogdanova,
Nīcgaļes bibliotekāre

kādiem 17 gadiem, kad mani uzaicināja uz bibliotēku. Man nebija nekāda priekšstats par šo darbu, ne arī kādu ideoloģisko aizspriedumu un cenzūras. Darīju to, kas man patika,» saka Ruta. Bibliotēka toreiz bijusi šaurā telpā, un tur arī sākušās visas tās

«Tikai tagad bērniem, kas nāk uz bibliotēku, ir vairāk iespēju nekā tiem pirmajiem. Toreiz vēl datoru nebija, viņi tikai sapņoja un zīmēja, rakstīja deputātiem vēstuli Ziemassvētkos par to, ka viņi ļoti vēlas, lai bibliotēkā būtu dators un daudz jaunu grāmatu,» atceras Ruta Bogdanova. Foto — Raitis Puriņš, Diena

trakās lietas, grāmatu un rotaļlietu balles, Pepijas Garzeķes dzimšanas dienas svinēšana ar tortes ēšanu un dancošanu. «Sakrāvuši visu mantību ķerrā, braucām uz lielo tautas namu. Tur folkloras kopas vadītāja Austra Ozoliņa mums spēlēja balli, mācīja dejas un rotaļas.» Bērni Rutas tantei atbildējuši ar sirsnīgu pieķeršanos, turklāt viņu attieksme pret grāmatām jau tad bijusi tik bijīga, ka Rutai acīs saskrien asaras. «Bija tāds smags laiks, kad pagastam par pārdiem bija uzlikta liela soda naudas. Pie manis atnāk bērni un jautā — tante Ruta, vai grāmatas ir pagasta īpašums? Es saku — jā, ir. Izrādās, ka vienai meitenei tētis ir deputāts un laikam mājās runāts par tiem tiesu darbiem, ka pagasta mantu var aprakstīt. Un tad viņi saka — kad tiesas onkuļi brauks tām grāmatām pakal, mēs tās paņemsim pie sevis un noslēpsim. Lūk, grāmatas viņiem bija vissvarīgākās!»

Tie pirmie bērni, kas Rutas

bibliotēkā svinēja leļļu svētkus, jau ir izauguši, bet arī studiju laikā nākuši uz savu bibliotēku. Kā atzīst Ruta, ievērojot viņu vēlmes un padomus, arī izveidots grāmatu fonds. Ruta Bogdanova par bērniem var stāstīt daudz — Dināra Rudāne tagad ir dziedātāja, Inga Simanoviča studē kultūras vēsturi Daugavpils universitātē, Ingūna Spūle bijusi ļoti kautrīga, bet tagad ir tik talantīga un atraisīta meitene. «Te, bibliotēkā, ir neformāla vide, bērni iegūst tādu brīvāku elpu, atraisītību. Tikai tagad bērniem, kas nāk uz bibliotēku, ir vairāk iespēju nekā tiem pirmajiem. Toreiz pat vēl datoru nebija, viņi tikai sapņoja un zīmēja, rakstīja deputātiem vēstuli Ziemassvētkos par to, ka viņi ļoti vēlas, lai bibliotēkā būtu dators un daudz jaunu grāmatu. Tā arī viss notika.»

Goda lieta — dāvinājums

Uz jaunajām telpām bibliotēka pārcēlusies 2000.gadā, kad uzcēla jaunu skolu un atbrīvojušās bērnudārza telpas. Bija pla-

šums, gaišums, bet nebija ne galdu, ne krēslu. Bibliotēka iekārtota, īstenojot lielu un skaistu projektu *Kultūra — pamatvērtība ceļā uz Eiropas Savienību*, ko atbalstījis Kultūrkapitāla fonds, sponsori dāvinājuši grāmatas, iegādāti un uzdāvināti datori. «Mūsu pagasta cilvēki uzskata par goda lietu kaut ko uzdāvināt bibliotēkai. Bērni nes savas rotaļlietas, vecāki ļaudis dāvina rokdarbus, senlietas. Lūk, šo gleznu krustdūrienos darināja Višstartu ģimene. Pūralāde atrasta baznīcas tornī. Leļļu dāvināšana bibliotēkai sākās tā, ka bija tāda meitene Ilzīte, viņa atnesa uz bibliotēku savus zaķus. Ja atnes viens, tad citi arī grib nest. Tā tas iesākas. Izaug no leļlēm, no rotaļu zaķiem.»

Skaitot projektus, ko īstenojuši Nīcgaļes bibliotēka, Rutai skaits sajūk. «Bija *Tagadnē nākotne aug. Jaunatne — garīguma mantinieki Daugavas krastos*. Rīkojām ekspedīcijas pie vecajiem nīcgaļiešiem, jaunieši pierakstīja viņu atmiņas, fotogrāfēja. Agrāk

izdevām katoļu draudzes avīzīti *Magnificat*, bet tagad mums ir mūsdienīgs priesteris, kas visu informāciju ievieto interneta mājaslapā. Pagājušajā vasarā kopā ar katoļu draudzi īstenojām Daugavpils rajona lauku partnerības projektu *Cerību māja Nīcgaļes jaunatnei*, draudzes mājā iekārtojām istabu jauniešiem, kur bērni var pulcēties, apgūt dzīves prasmes, saskarsmi, gatavot ēst, klāt galdu.»

Ārstēt ar grāmatu

Rutai tagad brīvā laika ir mazāk, jo viņa sākusi sociālā darba studijas Rēzeknes augstskolā. Viņa uzskata, ka arī bibliotēka veic sociālā darba funkcijas. «Ar lasītājiem ir jāizrunājas, viņiem jāpārrot piedāvāt literatūru, ieteikt. Tā ir pati sociālā pedagogija, psiholoģija, darbs ar pieaugušajiem, pieaugušo izglītība, informātika, datorzinības. Viss tur ir ļoti saistīts. Arī bērni no nelabvēlīgām ģimenēm nāk, pastāsta savus dzīvesstāstus.»

Uz bibliotēku nāk sievietes, kuras lūdz Rutai: «Īdūd man kū navīn paarauduot.» Bet pensionētais agronoms Staņislavs Ružāns nāk, jo raksta grāmatu par savu dzimtu un pagasta vēsturi. Lai viņam palīdzētu, Rutai nācies pamatīgi apgūt Latgales vēsturi.

«Es tā īpaši neuzspiežu, katram ir sava gaume, lai izvēlas pats. Es viņiem atgādinu arī vienu no nerakstītajiem lasītāju likumiem, ka grāmatu var arī nēlasīt, atlikt atpakaļ plauktā, ja nēinteresē. Atrodi to, kas tev der. Mēs jau brīžam tā kā tie indiāņi, kuriem veda stikla pērlītes un visādus citādus grabuļus, — ķeram, grābjam un nenovērtējam pašu vērtības, piemēram, Regīnu ezeru, Dagniju Zigmonti.»

Daudzi Rutas lasītāji patlaban dzīvo ārzemēs, iespējas dabūt darbu tepat Nīcgalē nav lielas. Arī Ruta prāto, vai braukt uz Īriju lasīt sēnes, lai varētu izskolot bērnu, jo lauku bibliotekāriem algas tā arī palikušas nemainīgi zemas. Tomēr drīz vien papurina gaišās sprogas un pasmejas — bibliotēkas vienmēr paliks, lai kādi laiki arī būtu, jo tā ir tautas apgaismība.

«Es sapņoju apgūt biblioterapiju, ārstēšanu ar grāmatu. Drīz Rēzeknē atbrauks lietuviešu speciālisti, kas lasīs lekcijas par šo tēmu. Es to gribētu iemācīties profesionāli, jo pagaidām to esmu darījusi intuitīvi. Daži psihoterapijas elementi bija arī mūsu leļļu svētkos, kur bērni rotaļājoties atklāja un dziedināja savas problēmas. Varbūt drīz vien depresijas ārstēšanai dakteri ieteiks Paulu Koelju vai Vilibaidu Drosmiņu? Varbūt grūtsirdības brīžos vienkārši vēlreiz jāpārlasa Pepija Garzeķe?»♦

Sūtiet vēstules
«Latvijas lepnumam»

Mūkusalas iela 15, Rīga, LV 1004
vai latvijaspapstums@diena.lv

Diena, TV3, draugiem.lv

Uz labiem darbiem aicina

ABM
Aizsardzības Banka Latvija